

П Р А В И Л А
за трошоците во постапката пред Постојаниот избран суд – Арбитража
при Стопанската комора на Македонија

*(неофицијален пречистен текст)*¹

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овие правила се уредуваат трошоците во постапките на кои се применува Правилникот на Постојаниот избран суд - Арбитража при Стопанската комора на Македонија (во натамошниот текст: „Арбитража“), а кои ги покриваат странките во постапката.

Трошоци на постапката

Член 2

(1) Трошоците на арбитражната постапка се состојат од следните елементи:

а) уписна такса;

б) административни трошоци на Арбитражата;

в) награда на арбитрите и

г) материјални трошоци на постапката (дневници, патни и трошоци за сместување на арбитрите, закупнина на простории, трошоци за преведување, трошоци за изведување на докази (вештачење, сведочење, увид) и останати трошоци).

(2) Трошоците на арбитражната постапка странките ги уплаќаат на трансакциската сметка што ќе ја одреди Арбитражата.

Уписна такса

Член 3

(1) Уписната такса ја плаќа тужителот при поднесувањето на тужбата.

(2) За противтужба се применуваат истите правила за уписната такса, како и за тужба.

¹ Пречистениот текст на Правилата за трошоците во постапката пред Постојаниот избран суд – Арбитража при Стопанската комора на Македонија ги опфаќа: Правилата за трошоците во постапката пред Постојаниот избран суд – Арбитража при Стопанската комора на Македонија бр.02-2087/3 од 15.12.2016 година и Одлуката за изменување и дополнување на Правилата за трошоците во постапката пред Постојаниот избран суд- Арбитража при Стопанската комора на Македонија бр. 02-585/4 од 11.04.2017 година.

(3) Ако во постапката учествуваат повеќе од две странки, за секоја додатна странка уписната такса се зголемува за десет проценти (10%).

(4) Секретарот на Арбитражата ќе ја достави тужбата, односно противтужбата на одговор, дури откако ќе биде платена уписната такса и авансот на трошоците на постапката од членот 4 на овие Правила.

(5) Наплатената уписна такса не се враќа.

Аванс на трошоците на постапката

Член 4

(1) Трошоците на постапката од член 2, став 1, точки б), в) и г) од овие Правила, тужителот ги плаќа однапред (авансно), а авансот на трошоците на постапката по поднесена противтужба ги плаќа тужениот (противтужителот).

(2) Висината на авансот од ставот 1 на овој член го одредува претседателот на Арбитражата.

Плаќање аванс на трошоците на постапката

Член 5

(1) Секретарот на Арбитражата писмено ќе го повика тужителот, односно тужениот (противтужителот) да го плати авансот определен согласно член 4 од овие Правила, во рок од 30 дена од денот на доставување на повикот.

(2) По исклучок, кога вкупниот износ на авансот на трошоци на постапката определен согласно со членот 4 од овие Правила надминува износ од 25.000 евра, за покривање на авансот, странката може да достави банкарска гаранција. Банкарската гаранција треба да биде издадена од било која домашна банка или од странска првокласна банка, да биде безусловна, неотповиклива и наплатлива на првиот повик упатен од страна на Претседателот на Постојаниот избран суд – Арбитража при Стопанската комора на Република Македонија

(3) Ако некоја од странките пропушти да го плати авансот од ставот 1 на овој член во предвидениот рок, претседателот на Арбитражата ќе донесе одлука за бришење на тужбата, односно противтужбата од евиденцијата на спорови на Арбитражата. Бришаната тужба може повторно да се поднесе, со нова уплата на уписна такса.

(4) Доколку во текот на постапката дојде до зголемување на вредноста на предметот на спорот или уплатениот аванс не е доволен за покривање на материјалните трошоци, претседателот на Арбитражата може да одлучи странките да платат дополнителен аванс.

(5) Додека не биде платен дополнителниот аванс заради зголемувањето на вредноста на предметот на спорот, тоа зголемување нема да се земе предвид во арбитражната постапка.

(6) Кога дополнителниот аванс се бара заради покривање на материјалните трошоци, до уплатата на дополнителниот аванс арбитражната постапка нема да се продолжи.

(7) Намалувањето на вредноста на предметот на спорот ќе се земе предвид при пресметувањето на административните трошоци и трошоците за награда на арбитрите само ако е тоа соопштено на Арбитражата при предавањето на списите на арбитерот поединец, односно на арбитражниот совет.

Член 6

(1) Трошоците во врска со вршењето на поодделните процесни дејствија (трошоците на вештачење, изведување на докази и слично) се на товар на странката која го предлага нивното преземање, која е должна соодветниот износ да го депонира однапред (авансно). Доколку арбитражниот суд по своја иницијатива спроведува одделни процесни дејствија, во одлуката за нивно спроведување ќе ја определи и странката која треба да ги поднесе трошоците за тие дејствија.

(2) Одлука за плаќање на аванс на трошоците од ставот (1) на овој член донесува арбитерот поединец, односно арбитражниот совет.

(3) Ако авансот на трошоците од ставот (1) на овој член не биде уплатен, нема да се преземат процесните дејствија кои требало да бидат покриени со тој аванс.

(4) Доколку трошоците на арбитражната постапка од ставот (1) на овој член се по барање или со согласност на двете странки, секоја од странките уплатува половина од авансот. Ако некоја од страните пропушти да ја плати својата половина од износот на авансот, секретарот на Арбитражата без одлагање ќе ја повика другата страна да го уплати тој износ во рок од 30 дена од денот на доставување на повикот. Ако таа страна не го уплати износот на авансот (кој другата страна пропуштила да го плати) во предвидениот рок, нема да се преземат процесните дејствија кои требало да бидат покриени со тој аванс.

Конечна одлука за трошоците во постапката

Член 7

(1) Во конечната одлука донесена во арбитражната постапка арбитерот поединец, односно арбитражниот совет ќе одреди која странка и во кој обем е должна да и` ги надомести на другата странка трошоците на постапката, вклучувајќи ги и трошоците за застапување, и ќе ги поднесе сопствените трошоци, земајќи го предвид успехот во постапката.

(2) Ако странките не договориле поинаку, трошоците на постапката ќе биде должна да ги поднесе странката која го изгубила спорот, а во случај тужбеното барање да е делумно усвоено, трошоците ги плаќаат двете странки, сразмерно усвоениот, односно одбиениот дел од тужбата.

II. ТАРИФА

Уписна такса

Член 8

Уписната такса за спроведување на арбитражната постапка изнесува 200 евра.

Награда на арбитрите во спорите без меѓународен елемент

Член 9

(1) Висината на наградата на арбитерот поединец во спорите без меѓународен елемент се определува во зависност од вредноста на предметот на спорот (тужбеното барање), според следната табела:

Вредност на предметот на спорот (од-до) во евра		Износ на авансот на награда на арбитрите: основа (C) + процент (D) за износот преку (A) во евра	
од (A)	до (B)	основа (C)	% (D)
	10.000	200	
10.001	25.000	225	5
25.001	50.000	350	4
50.001	100.000	800	3
100.001	200.000	1.350	2
200.001	500.000	2.200	1
500.001	1.000.000	3.350	0,50
1.000.001	2.000.000	4.300	0,30
Над 2.000.000		5.850	0,20

(2) Девизната вредност на предметот на спорот која не е изразена во евра се пресметува во евра со примена на продажниот курс за односната валута од курсната листа на Народната банка на Република Македонија, која важи на денот кога со вредноста на

предметот на спорот, односно со промената на вредноста на предметот на спорот е запозната Арбитражата.

(3) Во случаите кога девизната вредност на предметот на спорот не е можно да се пресмета со примена на методот од ставот 2 на овој член, ќе се примени друг соодветен метод.

(4) Ако во спорот постапува арбитражен совет, износите од табелата од ставот 1 на овој член се зголемуваат за два пати.

(5) Од наградата на арбитрите се исплаќа пет проценти (5%) надоместок за испитување и одобрување на изготвените одлуки.

(6) По издвојување на надоместокот за испитување и одобрување на изготвените одлуки, преостанатиот износ од наградата се распределува меѓу членовите на арбитражниот совет во следните соодноси: на претседателот на советот му следува четириесет проценти (40%), а на членовите на советот по триесет проценти (30%) од наградата.

(7) Ако во постапката учествуваат повеќе од две странки, за секоја додатна странка износите од табелата од ставот 1 на овој член се зголемуваат за десет проценти (10%).

(8) Во посебно сложените предмети за кои се потребни посебни професионални знаења, прибирање на информации, проучување на странски правни системи или посебно долготрајно изведување на докази, износите од табелата од ставот 1 на овој член можат да се зголемат за педесет проценти (50%).

Награда на арбитрите во спорите со меѓународен елемент

Член 10

(1) Висината на наградата на арбитерот поединец во спорите со меѓународен елемент се определува во зависност од вредноста на предметот на спорот (тужбеното барање), според следната табела:

Вредност на предметот на спорот (од-до) во евра		Износ на авансот на награда на арбитрите: основа (C) + процент (D) за износот преку (A) во евра	
од (A)	до (B)	основа (C)	% (D)
	10.000	450	
10.001	25.000	450	5
25.001	50.000	900	4
50.001	100.000	1.800	3
100.001	200.000	2.700	2
200.001	500.000	4.500	1

500.001	1.000.000	6.750	0,50
1.000.001	2.000.000	8.550	0,30
Над 2.000.000		11.700	0,20

(2) Девизната вредност на предметот на спорот која не е изразена во евра се пресметува во евра со примена на продажниот курс за односната валута од курсната листа на Народната банка на Република Македонија која важи на денот кога со вредноста на предметот на спорот, односно со промената на вредноста на предметот на спорот е запозната Арбитражата.

(3) Во случаите кога девизната вредност на предметот на спорот не е можно да се пресмета со примена на методот од ставот 2 на овој член, ќе се примени друг соодветен метод.

(4) Ако во спорот постапува арбитражен совет, износите од табелата од ставот 1 на овој член се зголемуваат за два пати.

(5) Од наградата на арбитрите се исплаќа пет проценти (5%) надоместок за испитување и одобрување на изготвените одлуки.

(6) По издвојување на надоместокот за испитување и одобрување на изготвените одлуки, преостанатиот износ од наградата се распределува меѓу членовите на арбитражниот совет во следните соодноси: на претседателот на советот му следува четириесет проценти (40%), а на членовите на советот по триесет проценти (30%) од наградата.

(7) Ако во постапката учествуваат повеќе од две странки, за секоја додатна странка износите од табелата од ставот 1 на овој член се зголемуваат за десет проценти (10%).

(8) Во посебно сложените предмети за кои се потребни посебни професионални знаења, прибирање на информации, проучување на странски правни системи или посебно долготрајно изведување на докази, износите од табелата од ставот 1 на овој член можат да се зголемат за педесет проценти (50%).

Член 11

(1) Доколку арбитражната постапка завршила без да биде донесена арбитражна пресуда, претседателот на Арбитражата, на писмено барање на една од странките ќе донесе одлука за намалување на авансот на трошоците определен согласно член 4 на овие Правила, и тоа:

- за четириесет проценти (40%) ако постапката завршила пред да биде конституиран арбитражниот суд;
- за дваесет проценти (20%) ако постапката завршила пред да се одржи расправа.

(2) Износот за кој бил намален авансот ќе и биде вратен на странката која го платила авансот.

Член 12

Ако тужителот ја повлече тужбата по конституирањето на арбитражниот суд, а до заклучување на расправата, на арбитрарите им следува награда во износ од педесет проценти (50%) од наградата што би ја добиле согласно со членот 9 од овие Правила.

Трошоци на арбитрарите

Член 13

(1) Арбитерот има право на надомест на патните трошоци, дневници и трошоците за сместување доколку тој живее надвор од местото на арбитражата.

(2) Странката која именувала странски државјанин за арбитер должна е да плати аванс за покривање на патните трошоци, дневници и трошоците за сместување на тој арбитер. Висината на авансот и рокот за негово плаќање ги определува претседателот на Арбитражата.

(3) Кога странски државјанин ќе биде именуван за арбитер поединец, односно за претседател на арбитражниот совет, секоја од странките ќе плати половина од авансот за покривање на патните трошоци, дневници и трошоците за сместување на тој арбитер.

(4) Висината на надоместоците на патните трошоци, дневниците и трошоците за сместување на арбитрарите од ставовите 1, 2 и 3 на овој член се определуваат со одлука на претседателството на Арбитражата, која се објавува на веб-страницата на Стопанската комора на Македонија.

Административни трошоци

Член 14

(1) Ако во арбитражната постапка постапува арбитер поединец, административните трошоци изнесуваат четириесет проценти (40%) од висината на наградата на арбитерот поединец.

(2) Ако постапува арбитражен совет, административните трошоци изнесуваат дваесет проценти (20%) од износот на наградата на арбитражниот совет.

Плаќање на трошоците

Член 15

(1) Странката која е физичко лице кое има живеалиште, односно вообичаено престојувалиште во Република Македонија, односно правно лице со седиште во Република Македонија, ги плаќа трошоците во денари, по продажниот курс на еврото утврден од Народната банка на Република Македонија на денот на уплатата.

(2) Странката различна од онаа опфатена со ставот 1 на овој член ги плаќа трошоците на постапката во евра.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 16

(1) Овие Правила се применуваат на сите арбитражни постапки поведени по нивното влегување во сила.

(2) Овие Правила се применуваат и на арбитражните постапки кои биле поведени пред нивното влегување во сила, ако за тие постапки на денот на влегувањето во сила на овие Правила сè уште не била уплатена арбитражната такса, согласно правилата кои важеле претходно.

Член 17

Со влегувањето во сила на овие Правила престануваат да важат Правилата за трошоците во постапката пред Постојаниот избран суд - Арбитража при Стопанската комора на Македонија (пречистен текст), бр.08-2170/10 од 06.09.2012 година.

Член 18

Овие Правила се објавуваат на огласна табла во Комората и на веб-порталот на Стопанската комора на Македонија во рок од три дена од денот на донесувањето и влегуваат во сила од денот на објавувањето.

Претседател,
Бранко Азески